Шефови дипломатија Немачке, Белгије, Холандије, Луксембурга и Норвешке траже да се на априлском самиту алијансе у Естонији озбиљно разговара о нуклеарном разоружању . Неке чланице НАТО-а желе да ослободе свет од бојевих глава.

Највећа свађалица међу немачким политичарима, шеф дипломатије Гвидо Вестерведе баш не може да седи миран. Поред низа запаљивих домаћих тема поводом којих се посвађао с готово свим политичким групацијама и синдикатима, Вестерведе се сада „преселио“ и на међународни терен: покренуо је питање стационирања страног атомског оружја у Немачкој.

Немачки министар иностраних послова потписао је писмо – с колегама по рангу из Холандије, Белгије, Луксембурга и Норвешке – у којем се тражи да се на следећем, априлском, самиту НАТО-а у Естонији озбиљно разговара о могућности да се свет ослободи нуклеарног оружја. Писмо је, пре него што је послато, доспело у руке новинара „Шпигла“ и на њему је адреса НАТО-а у Бриселу, али, како истиче овај немачки недељник, прави прималац с друге стране Атлантика – у Вашингтону.

Иако писмо одише глобалним тоном – у њему се говори о планети без атомског оружја – утисак је да шеф дипломатије у влади Ангеле Меркел заправо највише „гађа“ немачко ухо. Либерали и њихов лидер Гвидо Вестерведе већ поодавно траже да се Немачка „очисти“ од атомских бомби, а овај њихов захтев ушао је и у коалициони споразум с конзервативцима о формирању заједничке владе. Проблем је, међутим, што и у Бриселу (НАТО) и у Вашингтону (САД) не постоји разумевање за причу о свету без атомског оружја.

Почетком недеље амерички државни секретар Хилари Клинтон је упозорила Европљане да не доводе у питање стационирање нуклеарног оружја.

„Знамо да постоје водеће европске државе у којима се води таква расправа“, изјавила Хилари Клинтон не наглашавајући директно да је реч о Немачкој. „Надамо се, међутим, да неће бити донете пребрзе одлуке које би угрозиле наш систем одбране.“

Пре неколико дана је и амерички министар одбране Роберт Гејтс оштро критиковао Европљане због њихове спремности да окрену леђа оружју.

„Демилитаризација Европе, о којој говори велики део јавности и политичара, претвара се у истинску препреку за успостављање истинске безбедности и трајног мира“, изјавио је, како преноси бечки *Стандард*, Роберт Гејтс.

Бивши генерални секретар НАТО-а Џорџ Робертсон био је неупоредиво оштрији.

„Крајње је неодговорно од Немачке да жели место под америчким атомским ’кишобраном’ док, на другој страни, покушава да нуклеарно оружје пресели у неку другу државу.“

Из кругова блиских Вестервелеу стижу објашњења да „америчко нуклеарно оружје у Немачкој нема више ни политичку ни војну улогу“ и да је, због тога, „потпуно непотребно“.

Према непотпуним подацима САД – под фирмом НАТО – имају тренутно у Европи максимално између 210 и 240 атомских бомби, у Белгији, Немачкој, Холандији и Италији. Условно се на овај списак може додати и Турска, иако се америчко нуклеарно оружје налази у азијском делу ове државе, у бази Инџирлик.

У стручним анализама наводи се да су америчке атомске бомбе стациониране у Европи типа Б-61-3 и Б-61-4. Реч је о бомбама које су најстарије у нуклеарном арсеналу САД. Оружје је развијено у истраживачком центру Лос Аламос (Нови Мексико), а његова производња почела је 1968. године. Укупно је склопљено 3.155 бомби типа Б-61 од којих је још око хиљаду спремно за дејство. Тек један мали део овог арсенала, око двадесет атомских бомби, лагерован је у Немачкој – у бази Бихел.

Ове бомбе дугачке су 3,58 метара и тешке између 320 и 540 килограма. Конципиране су као авионске бомбе због чега имају и падобран који успорава њихов пад. Према стручним изворима, атомске бомбе типа Б-61 треба да буду „пензионисане“ најкасније до

2025. године.

На крају треба подсетити да је писмо петорице шефова дипломатија НАТО-у и Американцима поводом атомских бомби у Европи послато у Брисел у тренутку када САД и Русија покушавају да склопе нови споразум о ограничавању нуклеарног наоружања. Претходни споразум истекао је 5. децембра 2009. и досадашњи америчко-руски преговори о даљем смањењу нуклеарних арсенала нису далеко одмакли. У среду су на ову тему имали телефонски разговор руски и амерички председник Дмитриј Медведев и Барак Обама. Како је новинарима рекао руски шеф дипломатије Сергеј Лавров, и даље је најспорније питање „подизање“ америчког антиракетног штита у источној Европи који Москва доживљава као директну претњу својој безбедности због чега и „кочи“ договор о нуклеарном оружју.

Жарко Ракић

(Политика)